

2009-01-12

Justitiedepartementet
103 33 Stockholm

Remissvar "Vägen tillbaka för överskuldsatta" (SOU 2008:82)

Sveriges Konsumenter har beretts tillfälle att avge ett remissyttrande på nämnda utredning. Här följer våra ståndpunkter.

Den viktigaste delen av uppdraget har gällt överskuldsatta företagare. Här har Sveriges Konsumenter inget att erinra mot förslaget.

Ett andra uppdrag var att utreda evighetsgäldenärernas situation. Här anges en lång rad förklaringar. Det viktigaste förslaget är att betalningsplanen för skuldsanering normalt ska löpa under tre år i stället för som nu fem. Detta förslag tillstyrker Sveriges Konsumenter.

Vi vill i detta sammanhang starkt betona vikten av förebyggande åtgärder. Väntetiderna till den kommunala budget- och skuldrådgivningen är ofta alldeles för långa. Det bör krävas av kommunerna att den som söker rådgivning får ett första samtal inom en månad. Tiden innan skuldsanering beviljas bör också kunna förkortas.

Till de mer långsiktigt förebyggande insatserna hör att införa ämnet privatekonomi i skolans läroplaner. Detta är bland annat något som Sveriges Konsumenter argumenterat för i sitt remissvar till utredningen "Framtidsvägen – en reformerad gymnasieskola" (SOU 2008:27). I vårt yttrande skriver vi bland annat: *"Vi är övertygade om att resultatet av utbildningsinsatsen blir mest effektiv om alla delarna inom privatekonomi hålls ihop och att det blir en obligatorisk del i gymnasieutbildningen. Alla elever ska få samma grundläggande kunskaper oavsett vilken utbildning de väljer och vilken hjälp de kan få hemifrån. Alla elever ska också få samma grundläggande kunskaper oavsett vilken hjälp de kan få hemifrån. Detta handlar i grunden om rättvisa, att skapa mer jämnt fördelade möjligheter att klara av livsavgörande beslut om lån, sparande, försäkringar och pensioner."*

Många ungdomar förstår inte vilka förödande konsekvenser en betalningsanmärkning kan få – att ett enda mobiltelefonlån eller ett enda SMS-lån kan resultera i en för lång

tid framöver raserad ekonomi – att det med en betalningsanmärkning i bagaget kan bli närmast omöjligt att hyra bostad, skaffa olika abonnemang, få låna etc.

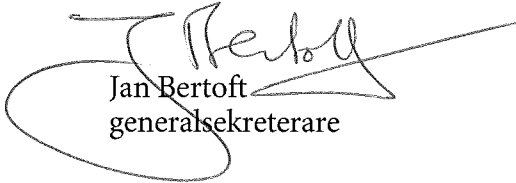
Här är skolan en mycket viktig kanal för att nå ut med information och förmedla kunskap till alla elever. Goda kunskaper i privatekonomi kan med säkerhet leda till att färre unga konsumenter fastnar i skuldfällan.

En annan viktig åtgärd är att ge samtliga hushåll tillgång till oberoende ekonomisk rådgivning. Den rådgivning som finns i dag är den som banker och försäkringsbolag ger inom ramen för sin marknadsföring. Sådan rådgivning finns idag via kommunen, men är på många håll otillräcklig.

Ett problem i sammanhanget som ofta uppmärksammas är lån på låga belopp, ofta SMS-lån. För lån under ett halvt basbelopp tillämpas förenklad kreditprövning. Problemet i sammanhanget är att man kan ta många små lån med sådan förenklad kreditprövning. Enligt Konsumentverkets allmänna råd kan kreditprövning helt undantas lån på mindre än 10 procent av prisbasbeloppet, alltså 4 100 kronor. Det pågår nu en översyn av Konsumentkreditlagen, bland annat för att anpassa den till EU:s konsumentkreditdirektiv som antogs i april 2008. Där är den undre beloppsgåränsen för kreditprövning 200 euro, något Sveriges också bör tillämpa.

Sveriges Konsumenter är slutligen kritiska till att utredning så lättvindigt avvisar tankarna på att införa sociala lån eller saneringslån för överskuldssatta. I tider av finansiell kris bör alla möjligheter prövas för att underlätta för de allra hårdast drabbade.

Stockholm som ovan

Jan Bertoft
generalsekreterare